

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Félvezetőfizika

Egyetemi tanév: 2025/2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
1.2. Kar	FIZIKA KAR
1.3. Intézet	FIZIKA INTÉZET - MAGYAR TAGOZAT
1.4. Szakterület	Alkalmazott mérnöki tudományok
1.5. Képzési szint	Licensz
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Mérnöki fizika

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Félvezetőfizika Fizica semiconductorilor Semiconductor Physics	A tantárgy kódja	FLM1609
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	lect. dr. Borbély Sándor		
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	lect. dr. Borbély Sándor		
2.4. A laboratóriumi gyakorlatért felelős tanár neve	lect. dr. Borbély Sándor		
2.5. Tanulmányi év	3	2.6. Félév	6
2.7. Értékelés módja	E	2.8. Tantárgy típusa	DS

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	4	melyből:			
3.2. előadás	2	3.3. szeminárium	1	3.4. laboratóriumi gyakorlat	1
3.5. Tantervben szereplő összóraszám			56	melyből:	
3.6. előadás	28	3.7. szeminárium	14	3.8. laboratóriumi gyakorlat	14
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					16
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					6
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása (nagyobb vagy egyenlő a tantárgy naptárában az ellenőrzési feladatokra előírt összóraszámmal)					14
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					3
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					3
3.9. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszám					44
3.10. A félév összóraszám					100
3.11. Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	nincs
4.2. Kompetenciabeli	Elektromosságtan, Atomfizika, Kvantummechanika, Szilárdtestfizika, Statisztikus Fizika, Számítógépi alapismeretek

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	tábla számítógép és multimédiás projektor
5.2. A szeminárium lebonyolításának feltételei	tábla számítógép és multimédiás projektor
5.3. A laboratóriumi gyakorlatok lebonyolításának feltételei	félvezetőfizika szakeszköztár

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai- / kulcs-kompetenciák	C1. A fizika törvényeinek és elveinek megfelelő azonosítása és használata. C2. Adatelemző és adatfeldolgozó szoftvercsomagok és informatikai rendszerek használata. C3. Fizika feladatok adott feltételek mellett történő megoldása, numerikus és statisztikai módszerek segítségével. C4. Fizikai ismeretek alkalmazása úgy kapcsolódó területekről származó feladatokban, mint megszokott laboratóriumi eszközökkel végzett kísérletek esetén. C5. Oktató, tudományos és népszerűsítő jellegű információk elemzése és kommunikálása a fizikában. Szoftverek és virtuális eszközök fejlesztése és használata fizikai feladatok megoldásában. C6. Fizikai kérdések interdiszciplináris megközelítése.
Transzverzális kompetenciák	CT1. Szakmai feladatok hatékony és felelősségteljes ellátása a deontológiai jogszabályok betartásával. CT2. Csapatmunkában való hatékony részvétel különböző beosztásokban. A szakmai szerepek és felelősségek munkacsoporton belüli azonosítása, hatékony kommunikációs technikák alkalmazása, illetve csapatmunkában való hatékony részvétel különböző beosztásokban. CT3. Az információk, a kommunikációs források és a szakmai képzések hatékony felhasználása úgy anyanyelven, mint idegennyelven is. Továbbtanulásra való lehetőségek felismerése, az erőforrások és a tanulási technikák kamatoztatása a szakmai előmenetel érdekében.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1. A tantárgy általános célkitűzése	Logikus, természettudományos gondolkodás fejlesztése, az elsajátított ismeretek alkotó módon történő alkalmazása. Olyan ismeretek közlése, amelyek segítik a tájékozódást a modern tudományok eredményei és vívmányai között. A szemináriumok célja az elméleti ismeretek elmélyítése feladatok megoldására alapozva. A laboratóriumi gyakorlatokon a cél a kísérletező és megfigyelő készségek kialakítása és fejlesztése.
7.2. A tantárgy sajátos célkitűzései	A félvezetőfizika alapfogalmainak az elsajátítása. A félvezetőkben lejátszódó fizikai folyamatok alapos megértése. Kapcsolatteremtés a fizika más fejezeteiben megismert törvényekkel, továbbá olyan ismeretek elsajátítása, amelyekre a fizika további fejezeteiben építeni lehet.

8. A tantárgy tartalma

8.1. Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
--------------	----------------------	--------------

1. Bevezetés-történeti áttekintés. Félvezető anyagokra jellemző tulajdonságok áttekintése. A fontosabb félvezető anyagok áttekintése. Félvezető anyagok alkalmazási területeinek áttekintése. 2. A félvezetők elektromos vezetésének elektron elmélete. A drift sebesség értelmezése és számítása. Drude-Lorentz modell. 3. Az elektromos vezetés mechanizmusa félvezetőkben: valenciaelektronok kötésének modellje és a sávszerkezet alapján magyarázva. 4. A kristály Schrödinger egyenlete. Erősen kötött elektron modellje 5. A reciprok rács és Brillouine-zónák. Bloch tétel bizonyítása. A kristálybeli elektron kvázi impulzusa. 6. A kristálybeli elektron effektív tömege. Az effektív tömeg és a sávszerkezet kapcsolata. Effektív tömeg közelítés. 7. Az energia hullámszámfüggése a szélsőérték-pontok közelében. A kristálybeli szennyeződések energianívói. Felületi, lokalizált elektronállapotok. 8. Egyes félvezetők (Si, Ge, GaAs) sávszerkezete 9. A töltéshordozók statisztikája. Vezetőképesség hőmérsékletfüggésének számolása intrinsic és extrinsic félvezetők esetén. 10. A töltéshordozók statisztikája. Vezetőképesség hőmérsékletfüggésének számolása intrinsic és extrinsic félvezetők esetén. (folytatás) 11. A töltéshordozók statisztikája. Vezetőképesség hőmérsékletfüggésének számolása intrinsic és extrinsic félvezetők esetén. (befejezés) 12. Félvezetők kontaktusain megfigyelhető jelenségek. Deby-féle árnyékolási hossz. Fém-fém, fém-félvezető kontaktus. Félvezető-félvezető kontaktus: p-n átmenet.	előadás	
--	---------	--

Könyvészet

- [1] C. Kittel: Bevezetés a szilárdtestfizikába, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1981 (Fizika könyvtár)
- [2] P. Sz. Kirijev: Félvezetők Fizikája, Tankönyvkiadó, Budapest, 1974 (Fizika könyvtár)
- [3] P. Sz. Kircev: Fizica Semiconductorilor, Editia a II-a, Editura stiintifica si Enciclopedica, Bucuresti, 1977 (Fizika könyvtár)
- [4] V. Cristea: Semiconductori si aplicatii, Cluj, 1975 (Fizika könyvtár)
- [5] W. Schochley: Félvezetők elektronfizikája, Műszaki Könyvkiadó, Budapest 1958 (Fizika könyvtár)
- [6] A. Auselm: Introduction to the Semiconductor Theory, MIR Publisher, 1981 (Fizika könyvtár)
- [7] Albert von der Zeil: szilárdtest-elektronika, 1982 (Fizika könyvtár)
- [8] I. Dina, I. Munteanu: Materiale și dispozitive semiconductoare, Ed. Didactica și pedagogica, Bucuresti, 1980 (Fizika könyvtár)
- [9] K. Segev: Semiconductor physics, 1972
- [10] Gh. Cristea: Introducere în fizica semiconductorilor, 2001
- [11] H. Ibach, H. Luth: Solid state physics, 1996

8.2. Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Born-Oppenheimer közelítés 2. Bloch-tétel bizonyítása Feladatmegoldások, Megbeszélés, Levezetések 3. Az energiaállapotok száma a Brillouine zónában 4. A kristálybeli szennyeződések energianívói. Feladatmegoldások, Megbeszélés, Levezetések 5. Ciklotron-rezonancia módszere 6. A félvezetők alkalmazása (A kiosztott témák alapján készült bemutatók) 7. A félvezetők alkalmazása (A kiosztott témák alapján készült bemutatók)	Feladatmegoldások, Megbeszélés, Levezetések	
Könyvészet		

8.3. Laboratóriumi gyakorlatok	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
--------------------------------	----------------------	--------------

1. Laboratóriumi munkavédelmi szabályzat ismertetése 2. Extrinsic félvezető típusának meghatározása 3. Hall effektus 4. Napelemek tanulmányozása 5. Fotodióda tanulmányozása 6. Fotoellenállás tanulmányozása 7. Elmaradt gyakorlatok pótlása		
Könyvészet		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával

A tantárgy célkitűzések felállításánál, annak tartalmi tervezésénél és a sikeres teljesítési feltételek megadásánál az iskolai oktatás és a Babeş-Bolyai Tudományegyetem földrajzi szomszédságában és vonzáskörében található tudományegyetemek (Universitatea Bucureşti, Universitatea Alexandru Ioan Cuza Iaşi, Eötvös József Tudományegyetem Budapest, Debreceni Tudományegyetem, stb.) tanterveit és tananyagait, illetve a kutatóintézetek (Institutul Naţional de Cercetare Dezvoltare pentru Tehnologii Izotopice şi Moleculare INCDTIM Cluj-Napoca, ELI-NP, ELI-ALLPS, stb.) és a különböző magáncégek vagy magánvállalatok (Bosh, Semilab, Emerson, stb.) munkapiaci igényeit vettük figyelembe.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1. Értékelési kritériumok / 10.2. Értékelési módszerek / 10.3. Aránya a végső jegyben
10.4. Előadás	félvezetőfizika alapismeretek elsajátítása. Alkalmazások ismerete: Szóbeli vizsga (60%), előadás előtti gyorssteszték (15%)
10.5. Szeminárium	A bemutatandó téma kidolgozásának mértéke. Bemutató színvonala (10%)
10.6. Laboratóriumi gyakorlatok	Mérési jegyzőkönyv értékelése (15%)
10.7. A teljesítmény minimumkövetelményei	
Laboratóriumi mérési jegyzőkönyvek elkészítése és átadása (a laborgyakorlat elvégzését követő héten)	

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok / Sustainable Development Goals)

Nem alkalmazható

Előadás felelőse	Szeminárium felelőse	Laborgyakorlat felelőse
lect. dr. Borbély Sándor	lect. dr. Borbély Sándor	lect. dr. Borbély Sándor
Kitöltés dátuma	Az intézeti jóváhagyás dátuma	Intézetigazgató
2025-05-28	2025-05-30	conf. dr. Járai-Szabó Ferenc